

SKARŻYSKA AKADEMIA OBYWATELSKA

BUDŻET OBYWATELSKI 2023

Lepsze **Skarżysko**
To możliwe!

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2021-2030

NOWE FIO

INFORMATOR

Definicja

Budżet obywatelski – nazywany inaczej „partycypacyjnym” – to proces decyzyjny, w ramach którego mieszkańcy współtworzą budżet danego gminy, tym samym współdecydując o dystrybucji określonej puli środków publicznych.

Budżet obywatelski – podstawowe i ściśle powiązane ze sobą kryteria charakteryzujące procedurę:

- Jego integralną częścią jest publiczna dyskusja pomiędzy mieszkańcami, którzy na przynajmniej jednym z etapów inicjatywy spotykają się i rozmawiają na specjalnie do tego celu powołanych zebraniach czy forach. W tym celu budżet obywatelski nie opiera się (wyłącznie) na istniejących ciałach politycznych i nie wykorzystuje narzędzi niepozwalających mieszkańcom na wymianę poglądów. Dialog pomiędzy mieszkańcami jest kluczowy dla ich późniejszej współpracy z urzędnikami.

- Dyskusja w ramach budżetu obywatelskiego dotyczy jasno określonych, ograniczonych środków finansowych.

- Budżet obywatelski nie jest ograniczony do poziomu dzielnicy, osiedla lub instytucji – na przynajmniej jednym z etapów powinien również dotyczyć poziomu ogólnogminnego. Projekty działające na poziomie zbyt lokalnym mogą szczególnie łatwo ulec dominacji partykularnych interesów.

- Jego wyniki są wiążące (co wyraźnie odróżnia budżet obywatelski od konsultacji społecznych). Propozycje inwestycyjne wybrane przez mieszkańców są realizowane. Mieszkańcy otrzymują informację zwrotną dotyczącą zarówno projektów wybranych w ramach dyskusji, jak i tych, które zostały odrzucone. Proces wdrażania inwestycji wynikających z budżetu obywatelskiego jest monitorowany.

- Procedura budżetu obywatelski nie jest procesem jednorazowym / jednorocznym, ale długofalowym.

Dlaczego warto realizować procedurę budżetu obywatelskiego?

Budżet obywatelski to jedna z najskuteczniejszych praktyk obywatelskich mających na celu zaangażowanie mieszkańców w proces zarządzania ich gminami.

Na czym polega skuteczność budżetu obywatelskiego? Jakie są jego cele?

Wiele samorządów wdraża budżet obywatelski jako elastyczne, politycznie neutralne narzędzie (lub zestaw niepowiązanych ze sobą narzędzi), które w oparciu o szereg otwartych spotkań mieszkańców skutecznie podnosi efektywność realizacji dotychczasowej, ogólnie ustalonej polityki gminnej, a także:

- skutecznie ją legitymizuje wśród mieszkańców,
- promuje innowacyjność i przedsiębiorczość,
- pozwala wraz z mieszkańcami podejmować trudne, kontrowersyjne decyzje (szczególnie dotyczące cięć budżetowych),
- pozwala uzyskać od mieszkańców szereg szczegółowych informacji dotyczących tego, jak dane gmina funkcjonuje,
- wspiera proces decentralizacji władzy,
- jest odpowiedzią na rosnący dystans pomiędzy rządzącymi i mieszkańcami,
- buduje zaufanie mieszkańców do samorządu i jego przedstawicieli,
- potencjalnie zwiększa popularność polityków, którzy się taką procedurę angażują.

Trzeba jednak zaznaczyć, że powyższe cele budżetu obywatelskiego utożsamiają uproszczony sposób postrzegania tej inicjatywy. Budżet obywatelski ma potencjał, by zachowując wszystkie zalety narzędzia, służyć do zmiany wybranych elementów polityki gminnej, ponieważ:

- aktywizuje mieszkańców, którzy regularnie i aktywnie współdecydują o wybranych aspektach rozwoju gminy,
- ma widoczny wpływ na proces tworzenia społeczeństwa obywatelskiego,
- służy demokratyzacji procesu decyzyjnego, dając wyraźną odpowiedź na pogłębiający się kryzys demokracji reprezentatywnej,
- pozwala nawiązać dialog pomiędzy urzędnikami a organizacjami pozarządowymi i oddolnymi inicjatywami, które nierzadko wskazują na szereg często pomijanych problemów gminy i proponują - alternatywne rozwiązania dotyczące jego funkcjonowania i zarządzania nią,
- zwiększa przejrzystość procesu zarządzania środkami publicznymi.

Budżet obywatelski potrafi jednak znacznie więcej. Może być nie tylko narzędziem czy pojedynczym projektem, ale też częścią gruntownej, długofalowej i całościowej przededefiniowania polityki gminy.

Tak rozumiany budżet obywatelski zachowuje zalety narzędzia oraz projektu, a jednocześnie:

- zapraszając mieszkańców i użytkowników gminy do uczestnictwa w podejmowaniu decyzji dotyczących rozwoju gminy, nadaje im rolę równorzędną z urzędnikami i politykami;
- tym samym daje mieszkańcom prawo do większego udziału w decydowaniu o losach gminy – nie zabiera go tym, którzy już je posiadają, ale rozszerza je na tych, którym dotychczas nie zostało ono

pryżnane (mieszkańcom, którzy nie uczestniczą w debacie publicznej, o niskim kapitale społecznym lub finansowym);

- ma wyraźny charakter polityczny, ponieważ:

- zakłada przeprojektowanie modelu zarządzania gminą;

- na nowo określa relacje pomiędzy władzą a społeczeństwem obywatelskim;

- kieruje środki do najbardziej potrzebujących obszarów terytorialnych i grup społecznych;

- skutecznie angażuje grupy społeczne, które dotąd nie uczestniczyły w debacie publicznej;

- umożliwia koncentrację na długoterminowych celach i priorytetach polityki gminnej, nie tylko na „małej infrastrukturze”;

- wspiera tym samym prawdziwie zrównoważony rozwój gminny, pod względem ekonomicznym, społecznym, kulturalnym i środowiskowym;

- przyczynia się do poprawy jakości życia w gminie.

Cechy, które charakteryzują dobrą procedurę budżetu obywatelskiego

- Budżet obywatelski w jak największym stopniu opiera się na doświadczeniach i tradycjach aktywności obywatelskiej i wcześniejszych mechanizmów obywatelskich (rad sąsiedzkich lub osiedlowych, konsultacji społecznych itp.).

- Przygotowanie metodologii budżetu obywatelskiego oraz jego coroczne przeprowadzanie jest efektem ciągłej współpracy jak najszerszego grona uczestników: partii politycznych i poszczególnych polityków, radnych gminnych, szeregu urzędów i instytucji publicznych mających wpływ na funkcjonowanie gminy, organizacji pozarządowych, „ruchów gminnych,” nieformalnych grup społecznych oraz samych mieszkańców. Potencjał budżetu obywatelskiego spada, gdy jest on inicjatywą jednej partii politycznej lub organizacji, lub mieszkańców niepopartych przez gminne władze. Innymi słowy, proces planowania b. obywatelskiego powinien być per se obywatelski.

- Budżet obywatelski jest częścią szerszej reformy administracyjnej.

- Budżet obywatelski ma charakter inkluzywny, tzn. włącza mieszkańców do debaty publicznej. Jednym z działań warunkującym jego realizację powinna być kampania informacyjna wykorzystująca różnorodne środki masowego przekazu. Szczególną uwagę należy poświęcić tym grupom społecznym, których poziom uczestnictwa jest zazwyczaj szczególnie niski.

- Budżet obywatelski opiera się na dyskusji pomiędzy mieszkańcami na specjalnie do tego celu powołanych zebraniach i forach, wykorzystując atrakcyjne formy budowania przestrzeni do debaty o polityce gminnej. Jest pretekstem nie tylko do rozmowy, ale też do nawiązania więzi społecznych pomiędzy mieszkańcami – gminnym świętem. Jednocześnie dąży nie tylko do deliberacji i konsensusu

pomiędzy uczestnikami, ale też pozwala na wyrażenie konfliktu – odmiennych wizji gminy.

- Budżet obywatelski to proces wielopoziomowy – pozwala mieszkańcom współdecydować nie tylko o najlepszych lub najmniej pożądanym projektach na poziomie najniższym, ale też o ogólnogminnych priorytetach inwestycyjnych mających wpływ na rozwój całego gminy.

- Budżet obywatelski ma silny charakter edukacyjny. Nie chodzi tu tylko o pomaganie mieszkańcom w przygotowywaniu propozycji inwestycyjnych, ale o stworzenie przestrzeni, w ramach której mieszkańcy i urzędnicy nie tylko mogą współdecydować, ale też uczą się od siebie nawzajem, jak funkcjonuje gmina i jakie są jego potrzeby. Uczestnicy powinni w ramach budżetu obywatelskiego zdobywać umiejętności i wiedzę dotyczącą zarządzania gminą, tak by stawali się za nie współodpowiedzialni.

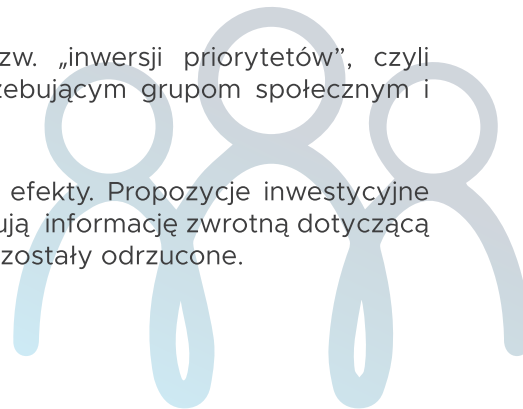
- W procesie tym wszyscy uczestnicy są traktowani jak równorzędni partnerzy – żaden z „aktorów” nie może być uprzywilejowany. Budżet obywatelski dąży tym samym do zniwelowania podziału na „mieszkańców” i „urzędników”, nadając im wspólną rolę „uczestników” procesu.

- Budżet obywatelski łączy elementy demokracji bezpośredniej i reprezentatywnej – pozwala jego uczestnikom nie tylko rozmawiać i bezpośrednio decydować o gminie na spotkaniach lokalnych, ale też stawać się za nie współodpowiedzialnym poprzez reprezentowanie mieszkańców na poziomie ogólnogminnym.

- Uczestnicy budżetu obywatelskiego są jego współorganizatorami. To do nich należy zarówno przygotowanie jasnych zasad procesu, jak i ustalenie jego tematyki i kryteriów oceny składanych propozycji inwestycyjnych. Kryteria te nie mogą być odgórnie ustalone przez władze gminy, którzy muszą ograniczyć się do ustalenia (i późniejszego respektowania) jasno określonej wysokości środków przeznaczonych na budżet obywatelski, precyzyjnej wyceny kosztów realizacji składanych propozycji, jak również ich ewentualnej oceny pod kątem formalno-prawnym (choć i ta może być dokonana przez uprzednio przygotowanych uczestników procesu).

- Podział środków finansowych jest dokonywany według tzw. „inwersji priorytetów”, czyli przyznawania odpowiednio większych środków najbardziej potrzebującym grupom społecznym i obszarom gminy.

- Budżet obywatelski ma charakter wiążący i przynosi widoczne efekty. Propozycje inwestycyjne wybrane przez mieszkańców są realizowane, a mieszkańcy otrzymują informację zwrotną dotyczącą zarówno projektów wybranych w ramach dyskusji, jak i tych, które zostały odrzucone.

- Część inwestycji jest zrealizowana jeszcze przed rozpoczęciem kolejnej rundy – ważne, by w ramach budżetu obywatelskiego powstawały projekty zarówno długoletnie, jak i te, które można zrealizować w ciągu kilku tygodni lub miesięcy.

- Dla przejrzystości budżetu obywatelskiego uczestnikom zadania zlecany jest monitoring wykonywania inwestycji, które zostały w jego ramach wybrane przez uczestników. Mieszkańcy powinni mieć też możliwość corocznej (lub częstszej) oceny, i tym samym zmiany procedur budżetu obywatelskiego.

- Budżet obywatelski odbywa się cyklicznie, przez co najmniej kilka lat.

Budżet obywatelski w praktyce - Skarżysko-Kamienna

Procedurę Budżetu Obywatelskiego w Skarżysku-Kamiennej wdrożono w roku 2015 jako inicjatywę obywatelską - formę konsultacji społecznych w sprawie przeznaczenia części wydatków z budżetu Miasta Skarżyska-Kamiennej na wskazane przez mieszkańców projekty zadań do realizacji w kolejnym roku budżetowym. **Do tej pory na realizację 36 projektów w ramach Budżetu Obywatelskiego miasto przeznaczyło prawie 1,8 mln PLN.**

Bieżąca edycja jest już siódmą. W ramach procedury środki zabezpieczone na Budżet Obywatelski mogą być przeznaczone na realizację projektów o charakterze inwestycyjnym, należących do zadań własnych gminy i możliwych do zrealizowania w roku budżetowym.

- Harmonogram

Procedura rozpoczyna się od określenia przez Prezydenta Miasta w drodze Zarządzenia harmonogramu realizacji działań objętych procedurą Budżetu Obywatelskiego.

We wspomnianym zarządzeniu, Prezydent Miasta Skarżyska-Kamiennej określa co najmniej: miejsce i termin zgłaszania projektów do Budżetu Obywatelskiego, termin weryfikacji zgłoszonych propozycji zadań, termin głosowania na zweryfikowane projekty, termin ogłoszenia wyników głosowania.

- Zgłaszanie projektów

Co do zasady – propozycję projektu do zrealizowania w ramach Budżetu Obywatelskiego może zgłosić każdy mieszkaniec Miasta Skarżyska-Kamiennej (zameldowany na terenie miasta), który ukończył 16 rok życia, a w tym roku ma na to czas **do 17 czerwca.**

Osoby małoletnie uprawnione do składania projektu (16-18 lat) składając projekt w ramach budżetu

obywatelskiego muszą załączyć zgodę rodzica lub opiekuna prawnego na uczestnictwo osoby małoletniej w budżecie obywatelskim. Zgoda udzielana jest poprzez złożenie podpisu rodzica lub opiekuna prawnego osoby małoletniej we właściwej rubryce formularza wniosku.

Do formularza zgłoszenia projektu (uwaga - od tego roku obowiązują zmienione formularze) wnioskujący dołącza listę poparcia dla projektu podpisaną przez co najmniej 20 mieszkańców Miasta Skarżyska-Kamiennej zameldowanych na osiedlu, na terenie którego realizowany byłby projekt (uwaga - do grupy osób popierających zgłoszony projekt nie wlicza się wnioskodawcy).

Każdy mieszkaniec może zgłosić nie więcej niż jedną propozycję zadania do budżetu obywatelskiego. W przypadku zgłoszenia większej ilości projektów żaden z nich nie będzie podlegał ocenie.

- Jaki projekt może być zrealizowany w ramach BOSK 2023?

Każdy zgłaszany projekt musi przyczyniać się do pozytywnego rozwoju Miasta i powinien dotyczyć budowy lub remontu elementów infrastruktury miejskiej, z wyłączeniem remontów elementów infrastruktury miejskiej na terenach zarządzanych przez jednostki organizacyjne gminy.

Każdy zgłaszany projekt musi dotyczyć zadania planowanego do realizacji na terenie będącym własnością lub będącym we władaniu miasta.

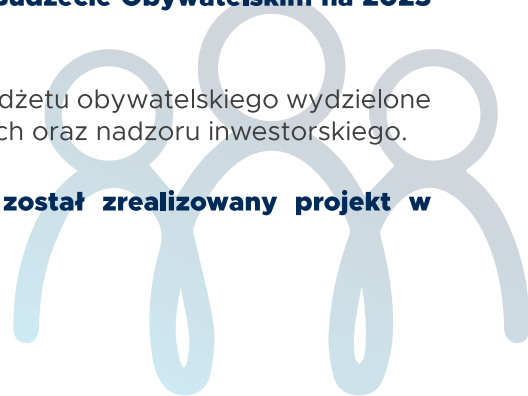
Zgłaszany projekt nie może polegać na inwestowaniu w budynki zarządzane przez jednostki organizacyjne gminy.

W ramach budżetu obywatelskiego należy zgłaszać wyłącznie takie zadania, które umożliwiają korzystanie z efektu ich realizacji przez ogół mieszkańców, tj. na terenach stanowiących tereny ogólnodostępny siedem dni w tygodniu, co najmniej w godzinach 6.00 - 22.00.

Całkowity koszt jednego zadania w ramach zgłaszanego projektu nie może przekroczyć 1/4 środków przeznaczonych na realizację budżetu obywatelskiego. **Kwota w Budżecie Obywatelskim na 2023 rok wynosi 400 tysięcy złotych.**

Z kwoty przeznaczonej na realizację każdego zadania w ramach budżetu obywatelskiego wydzielone zostaje 5 % na pokrycie kosztów wykonania map, prac projektowych oraz nadzoru inwestorskiego.

Uwaga! - jednostka organizacyjna gminy na terenie której został zrealizowany projekt w poprzedniej edycji nie może brać udziału bieżącej edycji.

- Jaki projekt nie może być zrealizowany w ramach BOSK 2023?

W ramach Budżetu Obywatelskiego Miasta Skarżyska-Kamiennej na 2023 rok nie mogą być realizowane projekty:

- których szacunkowy koszt realizacji przekracza 1/4 środków przeznaczonych na realizację budżetu obywatelskiego,
- stoją w sprzeczności z obowiązującymi w Mieście strategiami i programami,
- są niezgodne z obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego,
- są zlokalizowane na terenach planowanych do sprzedaży,
- które naruszałyby obowiązujące przepisy prawa, prawa osób trzecich, w tym prawa własności,
- których istotą jest wyłącznie wykonanie przez Gminę czynności prawnej lub dokumentacji projektowej,
- które są niewykonalne technicznie.

- Weryfikacja projektów

Projekty zgłoszone przez mieszkańców do realizacji w ramach Budżetu Obywatelskiego podlegać będą weryfikacji przez pracowników Urzędu Miasta Skarżyska-Kamiennej po upływie terminu określonego Zarządzeniem Prezydenta jako termin składania projektów.

Weryfikacja wniosków polega na sprawdzeniu m.in.: czy wniosek został zgłoszony na właściwym formularzu, czy wniosek zawiera wszystkie wymagane załączniki (mapa, kosztorys, zgoda opiekuna prawnego, zgoda kierownika jednostki organizacyjnej gminy), czy wniosek został złożony w wyznaczonym terminie, czy wniosek został złożony przez osobę uprawnioną, czy do wniosku dołączona została lista co najmniej 20 mieszkańców Miasta Skarżyska-Kamiennej zamieszkałych na osiedlu, na terenie którego realizowany byłby projekt, czy projekt zlokalizowany jest na terenie będącym własnością lub będącym we władaniu miasta, czy istnieją praktyczne możliwości realizacji projektu, czy jego realizacja należy do zadań własnych gminy, czy wymagany budżet całkowity na realizację nie przekracza wysokość środków przeznaczonych na realizację jednego projektu w danym roku, czy projekt nie jest sprzeczny z obowiązującymi w mieście planami i programami, czy projekt zakłada realizację całego przedsięwzięcia (wykonanie projektu bądź planu przedsięwzięcia lub jedynie środki na wykonanie, bez zabezpieczenia środków na projektowanie), czy nie generuje zbyt wysokich kosztów utrzymania, niewspółmiernych do wartości zgłoszonych projektów, czy jest zgodny z obowiązującymi przepisami prawa, czy istnieje możliwość jego realizacji w trakcie roku budżetowego.

Na etapie weryfikacji wniosków dopuszcza się możliwość dokonywania zmian przez wnioskodawcę, polegających na ograniczeniu zakresu rzeczowego (w przypadku gdyby realizacja całości nie mieściła się w kwocie przeznaczony na realizację jednego projektu) lub doprecyzowaniu opisu zadania. Zmiany te dokonywane są na wezwanie urzędników odpowiedzialnych za realizację procedury BOSK 2023.

Wyniki weryfikacji projektów wraz z uzasadnieniem weryfikacji negatywnej podaje do publicznej wiadomości. W terminie 3 dni roboczych od terminu opublikowania wyników weryfikacji, wnioskodawcy przysługuje prawo wniesienia odwołania do Zespołu Odwoławczego.

Odwołanie wraz z uzasadnieniem składa się w formie papierowej w Urzędzie Miasta w godzinach pracy Urzędu, bądź za pośrednictwem poczty, bądź drogą elektroniczną z adresu e-mail wskazanego we wniosku, na adres poczta@um.skarzysko.pl. O skuteczności wniesienia odwołania decyduje dzień wpływu do urzędu.

Zespół może uznać zasadność odwołania, wówczas kieruje projekt do ponownej oceny lub odrzucić odwołanie, wówczas projekt pozostaje z oceną negatywną.

W terminie określonym w Harmonogramie Prezydent podaje do publicznej wiadomości ostateczną listę projektów, które poddane zostaną pod głosowanie mieszkańców.

- Wybór projektów

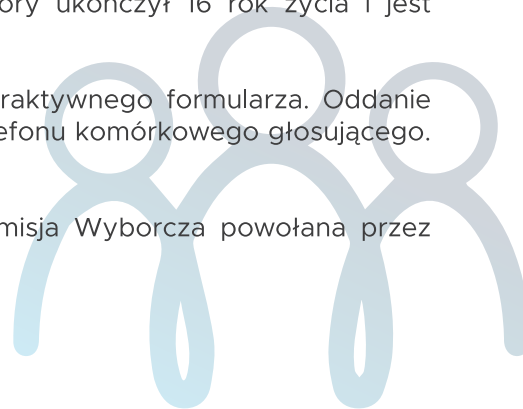
Wyboru projektów do realizacji dokonują mieszkańcy w głosowaniu powszechnym.

Głosowanie poprzedza losowanie projektów zweryfikowanych pozytywnie, które określa kolejność projektów na listach do głosowania.

Prawo do udziału w głosowaniu na projekty zgłoszone do realizacji w ramach Budżetu Obywatelskiego ma każdy mieszkaniec Skarżysko-Kamienna, który ukończył 16 rok życia i jest zameldowany na terenie miasta Skarżyska-Kamiennej.

Głosowanie odbywa się w formie elektronicznej za pomocą interaktywnego formularza. Oddanie głosu potwierdzone jest przez wiadomość tekstową wysłaną z telefonu komórkowego głosującego. Każdy mieszkaniec może oddać tylko jeden głos.

Nad prawidłowym przebiegiem głosowania pieczę sprawuje Komisja Wyborcza powołana przez Prezydenta Miasta Skarżyska-Kamiennej.

- Ustalenie wyników, realizacja projektów

Obliczenie wyników głosowania polega na zsumowaniu liczby ważnych głosów oddanych przez mieszkańców na każdy z projektów.

Na podstawie wyników głosowania sporządzona zostanie lista rankingowa projektów uporządkowana według liczby oddanych głosów, od zadania z największą do zadania z najmniejszą liczbą głosów.

Do realizacji z Budżetu Obywatelskiego zostaną zakwalifikowane kolejno projekty, których suma ogółem nie przekroczy kwoty przeznaczonej na realizację procedury w 2023 roku.

Wyniki głosowania podaje się do publicznej wiadomości poprzez opublikowanie ich w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie internetowej Urzędu Miasta Skarżyska-Kamiennej, na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu oraz w lokalnych mediach.

Wszystkie projekty przeznaczone do realizacji w ramach Budżetu Obywatelskiego Prezydent Miasta ujmuje w projekcie uchwały budżetowej na kolejny rok budżetowy lub w projekcie uchwały w sprawie zmian budżetu miasta.

Więcej o procedurze pod adresem:

<https://skarzysko.budzet-obywatelski.org>

Harmonogram konsultacji budżetu obywatelskiego na 2023 r.

od 12.05.2022 r. do 17.06.2022 r.

– składanie przez mieszkańców propozycji inwestycji i zadań do budżetu obywatelskiego na 2023 rok

od 20.06.2022 r. do 01.07.2022 r.

– weryfikacja złożonych projektów

do 04.07.2022 r.

– ogłoszenie wyników weryfikacji projektów

do 01.08.2022 r.

– opracowanie i publikacja ostatecznej listy projektów, które zostaną poddane pod głosowanie mieszkańców

od 05.09.2022 r. do 15.09.2022 r.

– głosowanie mieszkańców

do 16.09.2022 r.

– przeliczenie głosów i przedstawienie wyników głosowania

do 15.11.2022 r.

– ujęcie wybranych projektów w projekcie budżetu Miasta Skarżyska-Kamiennej na 2023 rok

Paryska 232A/1
26-110 Skarżysko-Kamienna
tel. 535 999 082
kontakt@projektsao.pl

www.projektsao.pl

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

Sfinansowano ze środków
Narodowego Instytutu Wolności - Centrum
Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego
w ramach Rządowego Programu
Fundusz Inicjatyw Obywatelskich
NOWEFIO na lata 2018-2030

